

2005

ÚJ KÖZPONTI SZOLGÁLTATÁS AZ ÁLLAMI GORKIJ KÖNYVTÁRBAN

Világirodalmi központi katalógus és gyarapodásjegyzék

KOMÁROMI SÁNDOR

Az irodalomtudományi tájékoztatás hazai rendszere ma még szembeötlő elmaradásban van a társadalomtudományok jónéhány más szakterületével szemben. A meglévő központi szolgáltatások – a kurrens nemzeti bibliográfia rendszere – az információk minimum szintjén kielégíti ugyan a nemzeti irodalom és hazai irodalomtudomány körébe eső igényeket, a regisztratív feltárást meghaladó aktív forrásokkal e témában viszont alig rendelkezünk. Az egyetemes irodalom és irodalomtudomány területén azonban még ennél is hiányosabb a kép: egy-két fejlettebb, elszigetelt rész-szolgáltatás mellett, hosszú időn keresztül éppen az alapellátásról nem beszélhettünk.

Az irodalmi, irodalomtudományi szakterület alapvető forrása ma is a könyv. Az egyetemes szépirodalom (világirodalom) és irodalomtudomány eredeti forrásai, a *külföldi könyvek*, döntően a hazai gyűjtemények útján jutnak el a hazai használókhoz. A gyűjtés eredményéről, a gyűjteményekről számot adó információ egy országon belül kétségtelenül az egyetemes irodalmi-irodalomtudományi tájékoztatás alapellátási körébe tartozó szolgáltatás, hiszen egy valamelyest átfogó, viszonylag szervezett gyűjtés összkészletét tárja fel. A feltárást egyben elemezhető, ellenőrizhető képbe foglalja, s ezzel orientálhatja, befolyásolhatja a gyűjtési gyakorlatot, ami e hallatlanul tág kiterjedésű és bonyolult tagozódású szakterületen létkérdés, a szó legszorosabb értelmében.

Az Állami Gorkij Könyvtárban (továbbiakban ÁGK) nemrégiben megindult az egyetemes irodalmi-irodalomtudományi *gyarapodás központi feltárása*. Vagyis a hiányzó alapszolgáltatások ügye kimozdult a holtpontról. Az alábbiakban a munka indulásáról és első tapasztalatairól szeretnénk beszámolni.

Az Állami Gorkij Könyvtár – ma már a legfontosabb kelet- és nyugat-európai nyelvetterületeket átfogó – világirodalmi gyűjteménye és az erre épülő információs készülsége az intézmény alig három évtizedes fejlődése során lassanként öltött határozottabb formát. 1970 és 1980 között, nagyarányú fejlesztő munka eredményeként, létrejött a több száz-ezernyi cédulaegységet számláló, folyamatos gyarapítású *világirodalmi dokumentációs tár*, amely a bibliográfiai adatszolgáltatásban és az irodalomkutatásban betöltött szerepe mellett, lehetővé tette az információk szétszórását a Világirodalmi Híradó c. kiadványban; a jövőben pedig az SDI szolgáltatás bázisa lehet. (Az eredeti /külföldi/ források analitikus feltárásán túl feltárja a hazai folyóiratokban megjelent műfordításokat is.) E dokumentáció viszonylag fejlett szervezettségű referenzműhelyében értek meg lassanként a feltételek arra is, hogy feladatai közé sorolja az egyetemes irodalmi-irodalomtudományi területet reprezentáló külföldi könyvdokumentumok *országos gyarapodásának* feltárását.

A feladat már korábban, 1975-ben időszerűvé vált, amikor az Országos Széchényi Könyvtár Külföldi Könyvek Központi Katalógusánál megszűnt a *Külföldi Könyvek Országos Gyarapodási Jegyzéke – Társadalomtudományok*. Az irodalomtudományi anyag közlésének folytatására az ÁGK ekkor még nem vállalkozhatott. E szakterület gyarapodásának cédulái felhasználatlanul gyűltek a Központi Katalógusnál. Az átadás időpontjáig összegyűjtött teljes cédulaanyagot átvéve, 1980-ban indítottuk meg a feltárást, első lépésként cédulakatalógus formájában. A mintegy húszezernyi tétel szakcsoportosítása, lelőhelykumulálása után „világirodalmi központi katalógus”-unk mind alkalmasabbá vált a helyszíni forrástájékoztatásra. Egyidejűleg vizsgáltuk a címanyag közzétételének kérdését is. Végül ennek az anyagnak a visszamenőleges publikálását (talán indokoltan) elvetettük. A folyamatos gyarapodást párhuzamosan cédulakatalógusba szerkesztjük és periodikusan megjelenő jegyzékekben tesszük közzé. A jegyzék: „*A világirodalmi Központi Katalógus Gyarapodási Jegyzéke*” megindítását a kliring állomástól 1981-ben érkezett – zömmel 1978–79–80-as gyarapodást tükröző – anyagra irányoztuk elő. Ezzel egyidőben az ÁGK saját eddigi Gyarapodási jegyzékét megszünteti. (A könyvtár saját, a gyűjtésen belül mennyiségileg domináns gyarapodásának bevezetése a kliringbe ezzel tulajdonképpen a legcélszerűbb módon oldódik meg – a jelentő helytől a kliring-állomásig és vissza megteendő kétszeri út idő- és energiavesztése nélkül.) A Központi Katalógus előzőleg egyáltalán nem is szolgáltatva vissza bejelentéseinket, logikusan. Így a világirodalmi központi katalógus megnyitó anyagában az ÁGK állománya nem is szerepel. Most a feldolgozó osztály közvetlenül szolgáltatja a gyarapodás katalóguscéduláit a Világirodalmi Központi Katalógusnak, így az 1981-es anyag katalógusában és a jegyzékben is szerepel már a könyvtár gyarapodása, vagyis együtt található a teljes világirodalmi állomány.

Az előkészület alatt álló kurrens jegyzéket évente kétszer kívánjuk kiadni. Az 1981-es, induló számot – az előkészítő munka és a gyakorlati tanulás mindenkor többleterőfeszítést igénylő körülményeiből fakadóan – csak 1983-ban tudjuk megjelentetni. A szerkesztés természetes átfutása a jövőben is eléri majd a fél évet. A jegyzék beosztása fő vázában követi a katalógus felépítését (az előkészítés is egy folyamatban történik, az anyag kétféle ágaztatásával), amely az ETO szakcsoportokat veszi alapul. Teljes mélységig való szakozásra nem vállalkozik, hiszen az igen sok helyről származó bejelentési anyag eltérő szakozási, címleírási metódusa és színvonala sokszor lehetetlenné teszi a pontos sorszám megállapítását.

A gyűjtés tapasztalatai

Már eddig is említettük, hogy a feltárást lehetőséget nyújt a gyűjtési gyakorlat megismerésére. A megismerés eszköze: a feltárt anyag statisztikai elemzése. Szerkesztési munkánk során szeretnénk rendszeresen értékelni az országos állomány minőségi alakulását, a gyarapodási folyamat egészséges vagy kevésbé üdvözlendő tendenciáit.

Tapasztalatok szerzése céljából próbaméréseket végeztünk az 1975–79-es, egyszeri elemzéssel értékelhető anyaggal. A teljes állomány mérésére, a belső tartalmi trendek

címekig visszamenő elemzésére nem vállalkozhattunk. Csúpn egyes kiválasztott szakcsoportokat vizsgáltunk meg: az egyetemes irodalom művei mellett az angol, francia német, orosz irodalmat, illetve egy szomszédos (egyben magyar nemzetiségi) és egy nem szomszédos szocialista ország irodalmát: a szlovákot és a bolgárt. Az elemzés a tematikára (a szakcsoportok mint tematikus egységek), a műfajra (szépirodalom, irodalomtudomány), a leőhelyre és a kiadás nyelvére terjedt ki. E leszűkített vizsgálati eredményekből vontuk le következtetéseinket az egészre nézve, de tapasztalatunk szerint jelenségeket, tendenciákat így is kiolvashatunk a mérésekből.

Az elemző táblázatok közlése előtt előre kell bocsátanunk, hogy a bejelentett anyag címpárhuzamai az elemző munkát nagyban nehezítették. Arra nem is gondolhatunk, hogy féleségeket mérjünk, így minden adatunk darabszámra (mennyiségre) vonatkozik. Mint már említettük az Állami Gorkij Könyvtár gyarapodása az 1975–1979-es kliring anyagban nem szerepel, ezért ezt a könyvtár nem szakcsoportos gyarapodási jegyzékéből adjuk hozzá.

(Az angol, francia stb. irodalom függetlenül a megjelenés helyétől, nyelvétől értendő. Tehát ha egy angol szerző műve hollandul Hollandiában jelent meg, vagy ugyanitt az angol irodalomról jelent meg egy könyv, az ugyanúgy ide sorolatik, mint az Angliában megjelent angol nyelvű mű.)

	ANGOL			FRANCIA			NÉMET		
	irodalom			irodalom			irodalom		
	szép- irod.	irod- tud.	össz.	szép- irod.	irod- tud.	össz.	szép- irod.	irod- tud.	össz.
OSZK	87	48	135	82	28	110	137	140	277
ELTEK	76	81	157	86	104	190	60	107	167
MTAK	607	814	1421	551	453	1004	651	548	1199
FSZEK	376	124	500	246	63	309	398	139	537
ÁGK	1408	132	1540	1351	413	1664	1899	511	2410
MTA I.T.I.	3	42	45	9	40	49	31	74	105
ELTEK	193	195	388	126	165	291	119	169	287
JPTEK	20	4	24	27	5	32	17	6	23
Baranya MK	107	4	111	46	–	46	71	4	75
JATEK	5	6	11	1	7	8	–	9	9
Somogyi Kvt.	1	4	5	2	–	2	13	–	13
egyéb	93	28	121	65	23	88	73	39	112
össz:	2976	1482	4458	2592	1201	3793	3469	1745	5214

	OROSZ irodalom			BOLGÁR irodalom			SZLOVÁK irodalom		
	szép- irod.	irod. tud.	össz.	szép- irod.	irod. tud.	össz.	szép- irod.	irod. tud.	össz.
OSZK	108	145	233	14	28	42	42	47	89
ELTEK	17	41	58	6	—	6	5	3	8
MTAK	941	610	1581	176	79	255	139	39	178
FSZEK	56	53	109	2	2	4	—	—	—
ÁGK	1690	843	3533	429	71	500	490	128	618
MTA I.T.I.	306	266	567	1	6	7	1	3	4
KLTEK	441	283	724	31	5	36	18	7	25
JPTEK	8	18	26	—	—	—	—	—	—
Baranya MK	71	4	75	—	—	—	—	—	—
JATEK	3	4	7	—	—	—	—	—	—
Somogyi kv. egyéb	46	4	50	—	—	—	—	—	—
össz.:	4805	2352	7515	659	194	853	697	230	927

	EGYETEMES irodalom			ÖSSZES irodalom		EGYÜTT ÖSSZESEN
	szépirodalom (antológiák)	irod. tud.	összesen	szép- irod.	irod. tud.	
OSZK	14	171	185	484	607	1 091
ELTEK	2	99	101	252	435	687
MTAK	16	544	560	3081	3087	6 168
FSZEK	7	66	73	1085	447	1 532
ÁGK	157	549	706	8424	2547	10 971
MTA I.T.I.	—	105	105	351	531	882
ELTEK	3	132	135	931	955	1 886
JPTEK	—	11	11	72	44	116
Baranya MK	—	1	1	295	13	308
JATEK	—	27	27	9	53	62
Somogyi Kvt.	—	—	—	62	8	70
Össz.:	205	1734	1939	15403	8938	24 341

Mint látható a gyűjtés erősen a fővárosra koncentrálódik, vidékre mindössze a gyarapodás 12%-a esik. A képtelenül aránytalan eltolódás előbb-utóbb rendezésért kiált; nemcsak a vidék közvetlenebb ellátása szempontjából, de azért is, mert ez az állapot indokolatlan terheket ró a fővárosi könyvtárakra. (Az elmaradó bejelentésekre gondolva a valóságban talán valamelyest kedvezőbb lehet a helyzet. De tegyük hozzá: a bejelentésekkel Budapesten sincs mindenütt minden rendben.)

A fővároson belül is két helyre összpontosul a gyarapodás: az ÁGK és az MTA együttes 70%-os részesedésével szemben a többi bejelentőhely egyenként mindössze tized-huszadrészben járul hozzá az irodalmi – irodalomtudományi állományhoz. Az elsők között is első az ÁGK 45%-nyi részesedéssel, amelyben a szépirodalom dominál, második helyen az MTA áll. Az irodalomtudomány gyűjtése szempontjából fordított a helyzet, az MTA áll az élen és az ÁGK elég szorosan követi a második helyen. Jelentős az MTA Irodalomtudományi Intézet szépirodalmi gyűjtése. Mindez koordinációs vitatéma lehetne. Egy székhelyen belül valószínűleg elégséges, és a szolgáltatások szempontjából még előnyösebb is lenne a szépirodalmi gyűjtés koncentrációja legfeljebb két helyre: az ÁGK-ba és a FSZEK-be, amely saját arányain belül jelentős mennyiségű szépirodalmat gyűjt. A gyűjtőköri együttműködés jobb példáját mutatja a pécsi és a szegedi egyetemi, illetve közművelődési könyvtár: adott kis mennyiségű gyarapodásukon belül kitetszik a feladatmegosztás a szépirodalom és a szakirodalom gyűjtését illetően.

A gyarapodás mennyisége és összetétele

Az 1975–79 közötti gyarapodás mennyiségét a központi katalógustól kapott húsz-ezer egység cédulája és az ÁGK ott számba nem vett gyarapodása együtt adja. Így az öt-éves hazai gyűjtés össz mennyisége 29 ezer darab könyv. Ennél tulajdonképpen alig kevesebb a vizsgált hányad (24,3 ezer), így tartalmi-terjedelmi kérdéseket szemléltető adataink talán nem is tisztán elméleti jellegűek. Feltételezhetjük, hogy a figyelmen kívül maradt főbb szakcsoportok – cseh, lengyel, román, jugoszláv, olasz, spanyol nyelvű irodalom, klasszika-filológia, orientalisztika, skandinavisztika, turkológia, hungarika – gyarapítási elemei, legalábbis az arányokat tekintve nem változtatnának lényegesen a képen.

Az alábbiakban a gyűjtési volumen és a könyvtermés viszonyát vizsgáljuk számszerűen és az összetétel vonatkozásában. Az egybevetéshez az *Unesco Statistical Yearbook* évfolyamaiban közölt kimutatások adnak támpontot. Az 1975–79 közötti gyarapodás alapjául szolgáló címmennyiséget a vizsgált tematika hányadában, az évkönyv 1973–1977-re vonatkozó adatai nyomán becsültük; e két határév közötti kiadási évek a meghatározók a bejelentéseken. Összesítéseink két szempontból is becslés jellegűek: egyrészt az országonkénti címtér-méretszámok a közlésben nem hézagmentesek, másrészt csupán áttételesen vonatkoztathatók szakcsoportjaink tartalmi körére (ország, nyelv, eredeti kultúra, befogadaskultúra konvergens-divergens jelenségei folytán).

Vizsgált szakcsoportjaink öt éves termésvolumene – a számbaveendő főbb kiadó országokban:

ANGLIA (angol irod. és kiadásnyelv) 41500	USA (angol) 35500	AUSZTRÁLIA (angol. . .) 1200	KANADA (angol és francia. . .) 5600	FRANCIAORSZÁG (francia. . .) 38500
BELGIUM (francia. . .) 10200	SVÁJC (francia, német. . .) 6700	NDK (német. . .) 10700	NSZK (német. . .) 54000	AUSZTRIA (német. . .) 4300
SZOVJETUNIÓ (orosz és egyéb) 46000	BULGÁRIA (bolgár. . .) 4600	CSEH-SZLOVÁKIA (szlovák és egyéb. . .) 9800	ÖSSZESEN 268000	

A vizsgált időszakban a párhuzamos beszerzéseket is számolva, mintegy 10%-ot gyarapítottunk a külföldi termésből. (Ha a féleségek szerint számolunk, az anyag rendezése során nyert benyomáskereső tapasztalatok alapján a beszerzést mintegy 5%-ra tehetjük, de mint mondtuk, egzakt címszintű mérésre ezúttal nem volt mód; számításainkban tehát csak a tágabb 10%-os értékkel dolgozhatunk tovább.)

Az arányok minősítése szintén a címek egyedi, tartalmainak elemzése során lehetne valóban szignifikáns. Itt meg kell elégednünk az átfogó általános értékelésekkel a műfaji, illetve a nyelvi-tematikai összetétel egyes sajátosságainak is csak a jelzésével. Aligha közömbös számunkra ebből a szempontból, hogy a *termés* tekintetében a *szépirodalom* általában nyomasztó fölényvel jelentkezik.

termés	ANGLIA	KANADA	FRANCIAO.	BELGIUM
össz. volumen	41500	5000	38500	10200
ebből szépirodalom	37000(90%)	4500(80%)	35700(93%)	9800(96%)
termés	SVÁJC	AUSZTRIA	SZOVJETUNIÓ	CSEHSZLOVÁKIA
össz. volumen	6700	4300	46000	9800
ebből szépirodalom	5600(83%)	3500(81%)	39000(83%)	8400(86%)

(Az Unesco adatokban az USA, az NDK, az NSZK és Bulgária viszonylatában nem állnak rendelkezésre műfaji bontásértékek. Ausztráliát jelentéktelen nagyságrendű adataira való tekintettel hagytuk el.)

A szépirodalomnak ebben a nyomasztó fölényében, tudjuk, nagy szerepet játszik a „napi fogyasztásra” orientált művek száma, ami nyilvánvalóan – általában – eleve kívül esik a gyűjtési követelményeinken: ponyva, krimi, vagy éppen a mindenütt folyamatosan újra kiadott klasszikus irodalmi törzsanyag. Ha gyűjtési terjedelmünket értékeljük, nyilvánvalóan nem teljes 100%-hoz kell mérnünk, hanem az ennél jóval szűkebb releváns terjedelemhez, amit a szépirodalmi hányad jelzett semleges tömegeinek (és más irreleváns összetevők: ismeretterjesztő, reklám jellegű brosrák, stb.) levonása után kapnánk. Ilyen számítás elvégezni úgyszólván lehetetlen.

Mért gyűjtésünkben a szépirodalom részesedése, láttuk: 15,4 ezer egység (61%). Ez messze alacsonyabb, mint a természetesen belül érzékelhető 90% körüli szépirodalmi hányad. 10%-os gyűjtési arányunkon belüli szintje a relevancia határon belül talán még tovább csökkenthető. Irodalomtudományi gyűjtésünk ezzel szemben – nagy mértékben megnövekedik: 39%-os – a gyűjtés használati értéke szempontjából igen jelentős nyereség. (Az arányokat tekintve hasonló következtetésekre jutnak a korábban *Sonnevend Péternél* már jelzett mérések is, vö. *Sonnevend P.: Világirodalmi és irodalomtudományi szakirodalmi információellátás.* = Könyvtári Figyelő. 1974. 5. sz.)

Gyűjtésünk nagyságrendjének egy más irányú értékelési lehetőségét adja (itt is, egyedi, konkrét elemzés helyett csak a tendenciák jelzésének szintjén) a nyelvi-tematikai megoszlás egybevetése a természellel. Emeljük ki csupán a négy világnyelvi kör gyűjtési adatait:

	termés	gyűjtés
ANGOL (Anglia stb. együtt, részben Kanada)	84 000	4 458
NÉMET (Ausztria stb. együtt, részben Svájc)	76 000	5 214
FRANCIA (Franciaország stb. együtt, részben Svájc, Kanada)	50 000	3 793
OROSZ (egyébekkel együtt: Szovjetunió)	46 000	7 515

– azt látjuk, hogy a rendkívüli intenzitással gyűjtött orosz (7 515 db – 16,3%) mellett abszolút mennyiségben a *németé* (5 124 db – 6,9%) a második hely, arányban azonban a *francia* (3 793 db – 7,6%) nemcsak a németet, hanem még a természetben élen álló angolt is (4 458 db – 5,4%) megelőzi. Elégge meglepő a sorolás. Vajon az angollal kapcsolatban valamiféle „kontinentális kényszerről”, a franciánál különleges „előszeretetről”, vagy más indítekről illetve véletlenszerűségekről lehet szó? Önkéntelenül felmerülő oknyomozó kérdéseink szempontjából mérlegelendő tény egyébként, hogy az MTA, a KLTE és a pécsi Megyei Könyvtár, úgy tetszik, ár ellen halad, az angollal visszaszorítva a franciát illetve a németet (sőt Pécsen még az orosz is). (Vö.: az áttekintő táblázattal.) De talán másként fogalmazódnak meg ezek a kérdések is a szépirodalom és irodalomtudomány szerint bontott gyűjtési kép alapján:

		termés	gyűjtés	arány
ANGOL	szépirodalom	75 600 (90%)	2 976	3,8 %
	irod. tud.	8 400 (10%)	1 482	17,6%
NÉMET	szépirodalom	62 320 (82%)	3 469	5,6%
	irod. tud.	13 680 (18%)	1 745	12,8%
FRANCIA	szépirodalom	46 500 (93%)	2 592	5,5%
	irod. tud.	3 500 (7%)	1 201	34,0%
OROSZ	szépirodalom	39 000 (85%)	4 805	12,0%
	irod. tud.	7 000 (15%)	2 352	34,0%

A bontott arányértékek szerint az *angol* gyűjtés alacsony helyezése a szépirodalomon múlik, az irodalomtudományban őrzi harmadik helyét. A *francia* előretörő tendenciája maga is az irodalomtudományi összetevőben jelentkezik elsősorban. A *német* legfeljebb csak a szépirodalom tekintetében második, irodalomtudományi szempontból éppenséggel utolsó. Az *orosz*, számérték szerint a franciával azonos irodalomtudományi szintje, viszonyításunkon belül a termés rejtett nem orosz része révén, eleve magasabb, abszolút elsősege e ponton is biztos.

Az összkép mindenesetre változott: az angol hátrasoroltsága „szerencsére” „csak” a szépirodalomnak szól (az oknyomozás persze így is aktuális); a francia kiemelkedő súlya még határozottabban az irodalomtudományra tevődik, ám itt a szépirodalmi arány is viszonylag magas. (Nyelvi-tematikai bontásképpünk kevésbé vág egybe *Sonnevend P.* adataival, mint az összesített kép.)

Fenti összevetésünk a termés nyelvi adatait nem igazán megengedhetően állítja szembe a hazai gyűjtés nyelvtematikai számaival. Itt lényegében csak feltételezzük a kettő globális egybeesését. Valóságosan a kiadás nyelve szempontjából egyetlen szűkebb témakört vizsgálunk: az általános – egyetemes anyagot.

A kisebb számok tükrében itt sem teljesen megalapozott érvennyel kereshetünk tendenciákat, mégis érdekesesek e részadatok is. Annál is inkább, mivel a tárgykor majdnem tisztán szakirodalmi szintű megjelenése közvetlenül ráirányítja a figyelmet az *irodalomtudomány* gyűjtési arányaira:

	ÖSSZES kiadvány	NÉMET NY.	OROSZ NY.	ANGOL NY.	FRANCIA NY.	EGYÉB
OSZK	185	64	47	17	25	25
ELTE	101	37	2	21	15	16
MTA	560	199	97	107	57	100
FSZEK	73	31	11	21	10	–
ÁGK	706	159	272	90	64	119
MTA I.T.I.	105	17	55	16	8	10
KLTEK	135	59	15	41	15	5
Egyéb	73	36	15	16	5	2
Összesen:	983	601	516	339	198	284

Adataink szerint itt a *német* maga mögött hagyja az orosz, ezzel abszolút élre kerül (helyileg kivéve az ÁGK-t). Az *orosz* első helye a termésben vett arány szerint (516 : 7000) megmarad: 7,3%; követi a német (601 : 9 900): 6%. Meglepetésre a francia (198 : 6 500) az angollal egyetemben (339 : 10 900) egészen alacsony: 3–3%-ot képviselnek.

Felsorolt arányszámaink az általános-egyetemes irodalomtudományi gyűjtést műnősítik. A teljesebb irodalomtudományi gyűjtés nyelvi-tematikai adatahoz itt hiányzó értékek adják eszerint az *egyes nyelvi filológiák* gyűjtési arányát: orosz: 26% (vagy, viszonyítási kereteink között, e felett); francia: 31%; angol: 14,6%; német 6,8%. Vagyis az orosz mellett az angol és a francia irodalomtudományi gyűjtésben a szakfilológia kap igen erőteljes hangsúlyt (elsősorban a franciában), a német viszont egyenlő arányban nyújtja a germanisztikai és az általános-egyetemes anyagot. (Vajon így felel-e meg a helyzet a termés megoszlásának, ill. a tudományosság igényeinek? Itt nem válaszolhatunk a kérdésre.)

Próbaszámításaink- próbaértékeléseink alapján nem vagyunk valóságos, konkrét válasz lehetőségének birtokában azokra az alapvető kérdésekre, mint: gyűjtésünk eleendőképpen hatékony-e, megfelelően tükrözi-e a termés tartalmát, kielégítheti-e a kifejezett-kinemfejezett szakterületi igényeket? Egyes részaránybeli eltolódások (a francia filológia egyoldalú élrekerülése, a háttérbe szoruló angol nyelvű irodalomelmélet és szépirodalom stb.) láttán mindenesetre a „nem bizonyos, hogy” kezdetű válasz önkéntelenül adódnék valamennyi kérdés vonatkozásában. Mint ahogyan a gyűjtőhelyi megoszlás a legkomolyabb kétségeket hagyja a gyűjtési gyakorlat kiegyenlítetttsége, céltudatos-sága felől. A méréseinkben is felsejlő aránytalanságok kiküszöbölése, vagy csak csökken-tése is, a gyűjtési területen differenciáltan megosztozó, egyenként felkészült tudatosság-gal működő szakközpontok tevékenységétől várható. A Világirodalmi Központi Katalógus és Gyarapodási jegyzékének szerkesztése során az ÁGK-ban mi magunknak is vállalnunk kell a gyakorlat minél tényszerűbb, átfogó és folyamatos mérését-értékelését az optimális teljesség és a nagyszámú gyűjtő közötti összehangolás segítése érdekében.

A beszámoló végén a szerző köszönetét kívánja nyilvánítani *Szondi György* katalógusszerkesztőnek az alpmérések gondos elvégzéséért és a következtetések kiérleléséhez történő hozzájárulá-sáért.
